

SELECTIEADVIES ARCHEOLOGISCHE MONUMENTENZORG
Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend
booronderzoek Kleine Heisteeg, gemeente Sint-Oedenrode
aangepast

	naam	Afdeling/bedrijf	Datum	paraaf
Opsteller(s)	E. A. Besselsen	Senior archeoloog, Gemeente 's- Hertogenbosch afdeling SO/BAM	02-07- 2012	EAB
controle	R.J.M. van Genabeek	Senior archeoloog, Gemeente 's- Hertogenbosch afdeling SO/BAM	02-07- 2012	RvG
Controle gemeente Sint-Oedenrode				

1. Inleiding

In verband met de plannen tot nieuwbouw heeft Synthebra bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend booronderzoek uitgevoerd voor het plangebied Kleine Heisteeg in Sint-Oedenrode. De gemeente Sint-Oedenrode heeft als bevoegde overheid het rapport beoordeeld en een selectieadvies opgesteld. Naar aanleiding van het selectieadvies dd. 8 mei 2012 heeft Crevasse Advies een alternatieve zienswijze opgesteld. De gemeente reageert hierbij op de conclusies uit dit rapport.

1.1 Het plangebied

Het 17.100 m² grote plangebied ligt ten noorden van de historische kern en is momenteel in gebruik als grasland. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

In het plangebied worden acht nieuwe woningen gerealiseerd. De exacte aard en omvang van de ingrepen zijn niet bekend maar zijn dieper dan 30 cm -50 cm onder maaiveld en groter dan 100 m². Met de geplande nieuwbouw zullen mogelijk aanwezige archeologische resten verstoord worden.

2. Archeologisch onderzoek

Synthebra bv heeft in juli 2011 een archeologisch bureauonderzoek en booronderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport:

Koeman, S.M. 2011: *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek. Kleine Heisteeg te Sint-Oedenrode, gemeente Sint-Oedenrode*, Synthebra Rapport S110144, Doetinchem.

Op 6 juni 2012 is door Crevasse Advies een second opinion opgesteld naar aanleiding van het selectieadvies van de gemeente:

Isarin, R.F.B. 2012: *Alternatieve Zienswijze Kleine Heisteeg, St. Oedenrode*, Crevasse Advies Notitie 202.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit een archeologisch bureauonderzoek en een karterend booronderzoek. In totaal zijn 20 boringen (edelman, 15 cm) gezet in een boorgrid van 30 bij 35 m tot minimaal 25 cm in de C-horizont. Het opgeboorde sediment is gezeefd en onderzocht op archeologische indicatoren.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het plangebied ligt grotendeels op een hoge dekzandrug met hoge zwarte enkeerdgronden. De zuidelijke rand van het plangebied ligt in een lager gelegen dekzandvlakte. Op grond van het bureauonderzoek geldt een hoge verwachting voor het aantreffen van resten uit de perioden Neolithicum-Middeleeuwen en een middelhoge verwachting voor de perioden Laat-Paleolithicum-Mesolithicum en Nieuwe tijd.

Met de boringen zijn in een groot deel van het plangebied intacte enkeerdgronden aangetroffen. In de oostelijke helft zijn de bodemprofielen recent verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren gevonden.

2.3 Advies Synthebra bv

Synthebra stelt op basis van het ontbreken van het bovenste deel van de podzolgrond en archeologische indicatoren de middelhoge en hoge verwachting voor de diverse perioden bij naar een lage verwachting voor alle perioden. De onderzoekers stellen dat derhalve geen vervolgonderzoek nodig is.

3. Beoordeling rapportage door de gemeente Sint-Oedenrode

Het is over het algemeen een prima rapport. Enkele opmerkingen zijn relevant:

1.4

Wat zijn de exacte locatie, aard en omvang van de bodemingrepen bij de geplande nieuwbouw?*

Onderbouwing methodiek

-motivatie keuze plangebied (straal van 400 m ipv gebruikelijk ruimer gebied)

-waarom is gekozen voor een karterend booronderzoek? Op basis van het bureauonderzoek was bekend dat sprake was van hoge zwarte enkeerdgronden. Over het algemeen leent (karterend) booronderzoek zich op deze bodems niet goed voor het in kaart brengen van grondsporen. In de gespecificeerde verwachting wordt toegelicht dat dit een belangrijke groep van te verwachten sporen is voor met name de periode Neolithicum-Middeleeuwen.

3.1 Selectieadvies gemeente Sint-Oedenrode

De gemeente sluit zich niet aan bij het advies van Synthegra. De bovenste helft van de podzolgrond is opgenomen in het plaggendeck waardoor de kans op het aantreffen van resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum laag is. Het ontbreken van archeologische indicatoren is echter onvoldoende om de hoge verwachting op sporen uit Neolithicum-Middeleeuwen bij te stellen naar een lage verwachting. Ervaring leert dat in gebieden met plaggendecken in een dergelijke situatie wel degelijk sporen uit deze perioden kunnen voorkomen.

*Inmiddels is het definitieve bouwplan bekend (d.d. 3-2-2012). Ongeveer de helft van de bebouwing vindt plaats in het verstoorde oostelijke deel van het plangebied. In de boringen 3,4,5,7-12 zijn (deels) intacte enkeerdgronden vastgesteld en zijn nog mogelijk archeologische resten te verwachten. Hier blijft de hoge verwachting in stand. Bij bodemingrepen (>100 m2 en dieper dan 50 cm onder maaiveld) op dit deel van het terrein moet archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek plaatsvinden.

Reactie op second opinion

Met betrekking tot het onderzoek van Synthegra en het selectieadvies van de gemeente Sint-Oedenrode in plangebied Kleine Heisteeg is door Crevasse Advies (CA) een alternatieve zienswijze opgesteld.

CA brengt nieuwe informatie van de eigenaar over het plangebied. Het perceel is 25 jaar in gebruik geweest als boomkwekerij en is na iedere teelt 'gedieptand'. Hierbij wordt de grond tot een diepte van 80 cm opengetrokken. Daarnaast is om de 5 m een pvc leiding geplaatst met telescopsproeiers, op een diepte van 90 cm. CA stelt dat de bovengrond van het gehele plangebied tot 80 cm geheel is verstoord en in stroken van 5m tot 100 cm onder maaiveld. Omdat het eventuele archeologische niveau verwacht wordt tussen 50 en 70 cm onder maaiveld, zijn slechts onderkanten van eventuele sporen bewaard gebleven. Volgens CA wordt dit ondersteund door het booronderzoek van Synthegra. Ook stelt CA dat het terrein met enkele decimeters wordt opgehoogd.

Ten tijde van het bureau- en booronderzoek van Synthegra was bekend dat het perceel als boomkwekerij in gebruik was. De onderzoekers hebben de verstoringen in het zuidelijke en oostelijke deel van het perceel ook met werkzaamheden ten behoeve van de boomkwekerij in verband gebracht. Het is, zoals ook CA aangeeft, moeilijk verklaarbaar dat in het overige deel van het plangebied deze verstoringen niet zijn herkend en zelfs in 5 boringen een restant van een B-horizont is aangetroffen (3, 9-12).

De top van de C-horizont bevindt zich in dit deel van het terrein rond + 10.4 m NAP. Deze hoogte is vergelijkbaar met andere onderzoeken in de nabije omgeving.

Conclusie second opinion CA

De gemeente kan de conclusie dat het gehele plangebied hoe dan ook is verstoord, op basis van de beschikbare gegevens niet ondersteunen. Zoals eerder in het selectieadvies is opgenomen heeft het booronderzoek de verstoringen in het oostelijke deel van het plangebied bevestigd. Hier is vervolgonderzoek niet nodig. Voor het overige deel is bij ingrepen dieper dan 50 cm onder het huidige maaiveld vervolgonderzoek geadviseerd. Bij een ophoging van het perceel met enkele decimeters (zonder voorafgaand ontgroning) en ondiepe bodemingrepen is het mogelijk dat deze diepte niet wordt bereikt.

De gemeente hecht evenwel waarde aan de informatie die de eigenaar over zijn perceel geeft en wil daarom haar advies tot vervolgonderzoek met proefsleuven aanpassen naar vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding (protocol opgraven). Voor een archeologische begeleiding is eveneens een door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen vereist.